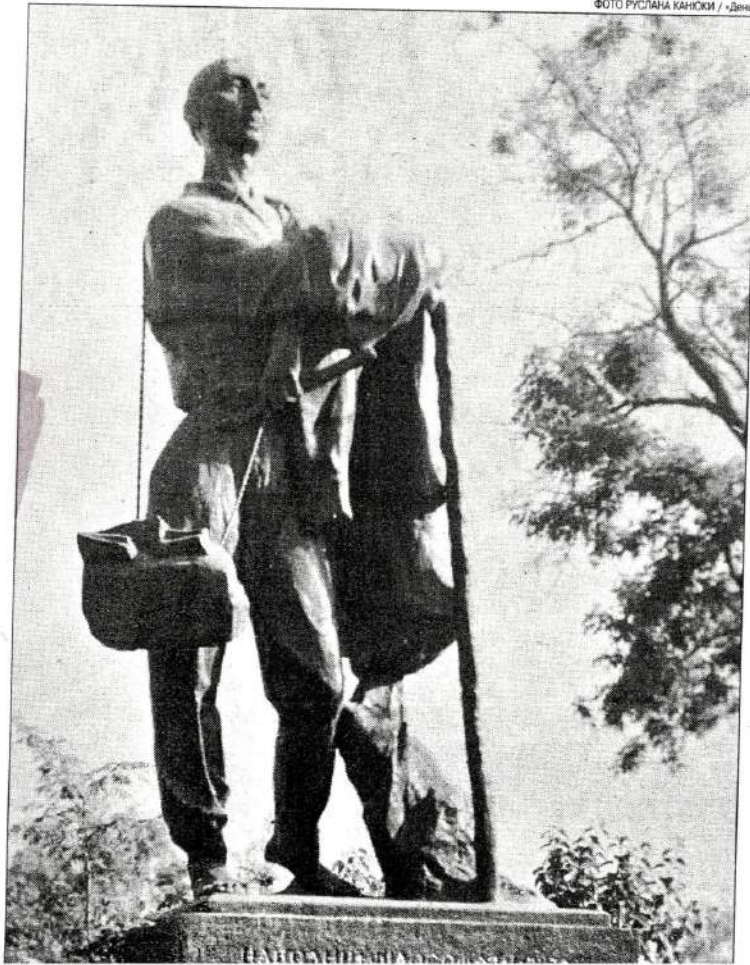

Філософ, увічнений у скульптурі

ФОТО РУСЛАНА ХАНЮКИ / «День»

Про історію створення унікального пам'ятника Григорію Сковороді у Лохвиці

ми на сцені. Вже тоді він ділив свою «прив'язаність» між скульптурою і театром.

Дізнавшись про лохвицький конкурс на створення пам'ятника Г. Сковороді, І. Кавалерідзе вирішив взяти у ньому участь і запропонував повітовій ювілейній комісії свій проєкт статуарної скульптури народного вчителя. Одного дня Кавалерідзе сів на потяг і дістався з Ромен до станції Лохвиця, що була за 17 км від тодішнього повітового центру. Звідти пішки дістався до міста. Тут йому допомогли знайти С. Луценка. Уважно ознайомившись з ескізом майбутнього пам'ятника Сковороді і висловивши деякі свої міркування, Луценко дав згоду. Відразу почалися дні напруженої праці по створенню моделі скульптури, щоб потім перевести її у залізобетон.

Ряд цікавих фактів про роботу І. Кавалерідзе над пам'ятником мені вдалося довідатися від колишньої друкарки Лохвицької земської управи, а згодом повітвиконкому Єлизавети Несторової. Її спогади я записав влітку 1973 року, будучи тоді студентом мистецтвознавчого факультету Київського державного художнього інституту.

— Степан Кузьмич Луценко був яскравою особистістю, користувався великим авторитетом серед громади повіт...

ника. А натурником попросив бути брата Єлизавети Віктора — учня місцевої комерційної школи (пізніше студент Харківського ветеринарного інституту. Він помер 1948 року). Скульптуру сподобалася струнка постава хлопця.

Минули дні напруженої праці і модель пам'ятника була готова. Кавалерідзе зобразив Сковороду в реалістичних формах. Пізніше скульптор захоплювався кубізмом, втілюючи його в пам'ятниках Артему у Бахмуті (шні Артемівськ, 1923), Т. Шевченку для Полтави (1925).

Після того, як модель пам'ятника була затверджена ювілейною комісією, скульптуру перевели у залізобетон.

Настали урочистості. До того місця, де відкривали пам'ятник Г. Сковороді 23 грудня 1922 року зібралися тисячі людей, серед яких було чимало гостей із сусідніх повітів, а також з Полтави, Харкова, Лубен, з Києва. Спало біле покривало, і перед очима людей постав Григорій Сковорода. Він ніби зупинився на короткий перепочинок під час своїх далеких мандрівок. Схилився на посох і пильно дивився у далечінь віків. Його обличчя випромінювало мудре споглядання. За плечима звисає торба. В ній завжди лежали нерозлучна Біблія, сопілка, на якій у години пе...

ло (найвідданіший учень Спасителя)...

Іван Кавалерідзе згадував про відкриття пам'ятника: «Люди заповнили всю площу. У багатьох в руках були брошури (нарис про життєвий шлях філософа написав місцевий культурно-освітній діяч Г.Саливон (Тисяченко. — Г.Ш.), видані з нагоди свята, листівки з фотографією пам'ятника. Після співів «Інтернаціоналу» і спеціально написаного до події «Сковородинського маршу» голова ювілейної комісії Марченко доповів про здійснення заходів по увічненню пам'яті Сковороди, яку участь у них брала широка громадськість. Були зачитані телеграми, що надійшли з Харкова від академіка Д. Багалія, з Полтави — від Інституту народної освіти, губернського музею, наукового товариства та від інших інституцій»...

Із усіх не багатьох пам'ятників, котрі були споруджені Григорію Сковороді у різні роки, лохвицький вважається найдовершенішим. Кавалерідзе обрав вдалий варіант пластичної інтерпретації образу геніального філософа, який назавжди полюбився народowi. Пам'ятник дивно зберігся, переживши всі лихоліття ХХ століття. У 1972 році, напередодні 250-річчя від дня народження Г.Сковороди, залізобетонну скульптуру було переве-